

Артур Федорчук,
наук. співроб. відділу формування інформаційних ресурсів
Фонду Президентів України.

ВІЙНА РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ ІНТЕРНЕТ-МЕДІА **(аналітичний огляд зарубіжної преси про події в Україні** **за 1–30 квітня 2025 року)**

Опубліковано: Федорчук А. Г. Війна росії проти України: аналіз інтернет-медіа (аналітичний огляд зарубіжної преси про події в Україні за 1–30 квітня 2025 року) // Україна у відгуках зарубіжної преси. 2025. Вип. 4 (194). С. 6–25.

НАЙБІЛЬШ АКТИВНІ РЕСУРСИ МЕРЕЖІ У ВИСВІТЛЕННІ ВІЙНИ В ***УКРАЇНІ***

В огляді публікацій інтернет-медіа за квітень 2025 року було проаналізовано 36 інтернет-версій медіаресурсів 18 країн світу. Найбільшу активність у висвітленні української тематики за цей період часу проявили інтернет-видання США (11 % від загальної кількості відібраних публікацій), Франції та Великої Британії (по 8 %), Іспанії, Польщі, Литви та Естонії (по 6 %) (див. діаграму 1).

Лідерами серед закордонних видань за часткою публікацій про війну в Україні в квітні 2025 року стали: американське видання «New York Post» (7,34 % від загальної кількості відібраних матеріалів), французьке «Le Monde» (5,65 %), британське «The Guardian» (5,08 %), польське «Rzeczpospolita» (4,80 %), американське «The Washington Post», латвійське «Neatkarīgā Rīta Avīze» та іспанське «ABC» (по 3,95 %) (див. діаграми 2, 3).

П'ять найбільш активних в плані висвітлення війни в Україні інтернет-ресурсів («New York Post», «Le Monde», «The Guardian», «Rzeczpospolita» та «Neatkarīgā Rīta Avīze») в квітні 2025 року сконцентрувались на аналізі реакції світових політиків на війну в Україні загалом та на прогнозах і перепетіях переговорного процесу, ініційованого президентом США Дональдом Трампом зокрема. На цьому фоні іспанське «ABC», що також потрапило до десятки лідерів в плані активності висвітлення війни в Україні, контрастно сконцентрувалось у своїх репортажах переважно на висвітленні ситуації безпосередньо в Україні, на лінії фронту та в Силах оборони України (див. діаграму 5). В репортажах «ABC» йдеться, наприклад, про те, як українці виживають в умовах ракетних обстрілів, як військові проходять тактичну підготовку, як ремонтують пошкоджені дрони та оптичне обладнання до них, як розмінують територію України та як українські солдати на фронті святкували Великдень.

Одна з найбільших американських газет «New York Post», що стала в квітні лідером по активності висвітлення війни в Україні, як і більшість західних медіа, левову частку своїх публікацій (77%) присвячує не ситуації в Україні та на фронті, а висвітленню сприйняття самої України в ракурсі світової і американської політики.

Вашингтонська репортерка «New York Post» Кейтлін Дорнбос, одна з перших написала, що на думку експертів з вашингтонського Інституту з вивчення війни (ISW), росія може бути змушена припинити війну в Україні, бо витратила приблизно половину свого ліквідного суверенного фонду добробуту у розмірі 106 млрд доларів і може дозволити собі вести бойові дії в нинішньому темпі ще 12-16 місяців. Сполучені Штати можуть використати величезні проблеми, з якими росія зіткнеться у 2025 році, як важіль для забезпечення критичних поступок у поточних переговорах про припинення війни, продовжуючи і навіть розширюючи військову підтримку України, пише журналістка видання.

Загалом журналісти видання «New York Post» найбільшу увагу в своїх публікаціях приділяли мирним переговорам, що були ініційовані Д. Трампом і достатньо активно велись членами його команди. Репортерка «New York Post» Діана Глебова, наприклад, інформує, що спеціальний посланник Дональда Трампа Стів Віткофф прибув до росії, сподіваючись просунути мирні переговори, які зайшли в глухий кут. Репортерка видання пише, що якщо до кінця квітня 2025 р. перемир'я в Україні не буде досягнуте, то Д. Трамп може перейти до додаткових санкцій проти росії. Старша репортерка «New York Post» Емілі Крейн пише, що Стів Віткофф запропонував Д. Трампу підтримати прагнення росії захопити території, які в сукупності становлять близько 25 % території України, а спецпосланець США з питань України Кіт Келлог виступив проти такої пропозиції, вказавши, що Київ ніколи не підпише таку угоду. Як пише політичний репортер «New York Post» Райан Кінг, відійшовши від політики адміністрації Джо Байдена, яка незмінно підтримувала Україну, Д. Трамп спробував позиціонувати себе як посередника. При цьому Д. Трамп критикував Україну і засуджував минулі багатомільярдні пакети військової допомоги Україні. Віцепрезидент США Джей Ді Венс навіть публічно стверджував, що Україна має поступитися територією, щоб покласти край конфлікту, що дратує Президента України Володимира Зеленського, відмічає Р. Кінг.

Французька щоденна вечірня газета ліволіберальних поглядів «Le Monde», що в квітні посіла другу за активністю висвітлення війни в Україні, також 70% публікацій про Україну присвятила ходу мирних перемовин і аналізу перспектив припинення війни. Проте французьке видання зазвичай робило акцент на ролі Європи у цьому процесі. Так, у статті журналістки «Le Monde» Еліз Вінсент зазначається, що майже через два місяці після ініціювання президентом США Дональдом Трампом переговорів між рф і США щодо України, союзники Києва з Європи залишаються виключеними з процесу і не мають жодної прозорості щодо змісту обговорень. Це спричиняє труднощі у досягненні єдності серед західних партнерів щодо умов потенційного припинення вогню та подальшої «мілітаризації» України. У статті кореспондента Le Monde» Томаса д'Істрія з Києва йдеться про те, що Президент України Володимир Зеленський вважає оголошене путіним «великоднє перемир'я» лише спробою справити враження на адміністрацію президента США. В. Зеленський неодноразово закликав продовжити перемир'я до тридцяти днів, проте жодного офіційного рішення ухвалено не було, нагадує журналіст.

У редакторській статті «Le Monde» від 24 квітня йдеться, що Д. Трамп знову тисне на В. Зеленського, вимагаючи погодитися на мирну угоду, вигідну росії, зокрема визнавши анексію Криму. В. Зеленський категорично відкинув цю ідею, наголосивши, що Крим – це українська територія, пише видання. У статті журналістки «Le Monde» Асми Маад зазначено, що Д. Трамп ініціював переговори з москвою та чинить тиск на Київ задля якнайшвидшого припинення вогню, тоді як В. Зеленський наполягає на реальній і справедливій мирній угоді. В. Зеленський, попри дистанціювання США, відмовляється від будь-яких компромісів, які дали б перевагу рф, і вимагає довгострокових гарантій безпеки. Україна готова до переговорів лише після сталого припинення вогню, наголошує журналістка.

Третє місце в рейтингу активності медіа у висвітленні війни посіла щоденна британська газета лівоцентристської орієнтації «The Guardian». Переважна більшість (83 %) публікацій газети про Україну стосувались положенню нашої країни в світовій політиці та перспектив припинення агресії росії в Україні, а також ролі Європи у встановленні тривалого та надійного миру в Україні. Старший науковий співробітник Інституту глобальної політики Школи міжнародних та громадських відносин Колумбійського університету Девід Шимер, який був директором Східної Європи та України в Раді національної безпеки Джо Байдена, у своїй статті для «The Guardian» зазначає, що путін не показав жодних ознак того, що погодиться на припинення вогню, тому ця війна продовжуватиметься, а кінець допомоги США у сфері безпеки наближається. На його думку, Європа повинна швидко прийняти велику толерантність до ризику при передачі власного військового обладнання Україні, направити більше ресурсів до інноваційної оборонної промислової бази України. Великобританія та Франція мають спробувати укласти угоду з адміністрацією Дональда Трампа, щоб забезпечити додаткові ракети ППО для України та вирішити, як за все це платити, пише Д. Шимер. Надавало видання «The Guardian» можливість висловити свою думку і високопосадовцям України. Так, Голова Офісу Президента України Андрій Єрмак у своїй статті для газети пише, що замість тривалого припинення вогню або стійкого миру росія пропонує лише короткострокове перемир'я, наполягаючи на поступках, зокрема, на знятті санкцій, особливо тих, що стосуються авіаційної галузі. Глава ОПУ констатує, що поки росія продовжує свою незаконну агресію, небо має залишатися закритим для російських авіакомпаній.

Журналіст «The Guardian» Джуστο Роблес, який спеціалізується на проблемах імміграції, пише про призупинення Д. Трампом дії політики «Єдність заради України», заборонивши тим, хто вже перебуває в США, продовжувати дворічні дозволи на роботу та захист від депортації. Ці кроки призвели до того, що сотні тисяч людей опинилися у стані незахищеності після того, як їх прийняли у безпечному притулку, пише журналіст видання. Журналістка «The Guardian» Донна Фергюсон пише про несподіваний візит до України 4 квітня 2025 р. Принца Гаррі, герцога Сассекського, який відвідав поранених оборонців у львівській клініці Superhumans Centre, де безкоштовно надають послуги протезування, реконструктивної хірургії та психологічної допомоги.

Британський журналіст, іноземний кореспондент «The Guardian» Люк Гардінг пише про засідання Контактної групи з питань оборони України в Рамштайні. На пресконференції після зустрічі в Рамштайні, міністр оборони Великобританії Джон Гілі заявив, що Великобританія та Норвегія поставлять радіолокаційні системи, протитанкові міни та сотні тисяч безпілотників у рамках оборонного пакету вартістю 560 млн доларів, на додаток до 4,5 млрд фунтів, виділених Даунінг-стріт в 2025 році. Ця сума включає ремонт військової техніки, пошкодженої на полі бою, пише журналіст.

АНАЛІЗ ТЕМАТИКИ ПУБЛІКАЦІЙ ЗАКОРДОННИХ РЕСУРСІВ МЕРЕЖІ

Аналіз співвідношення сфер огляду української проблематики у зарубіжних інтернет-виданнях упродовж квітня 2025 року засвідчив, що оглядачі світових медіа, в публікаціях закордонних видань більш активно аналізували роль і місце України у світовій політиці (78 % відібраних публікацій) ніж безпосередню ситуацію на фронті та ситуацію в Україні в умовах повномасштабного російського вторгнення (22 %) (див. діаграми 4, 5).

УКРАЇНА ПІД ЧАС РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ

Російське вторгнення в Україну в закордонних інтернет-медіа за структурою висвітлених питань виглядає наступним чином: обстріли території України російською армією – 22 %, прогнози та коментарі щодо ситуації на фронті – 13 %, соціально-культурне життя українського суспільства – 12 %, воєнний потенціал України – 10 % військові дії ЗСУ, ТРО та партизанів – 10 %, іншим питанням цієї рубрики було присвячен 33 % публікацій іноземних ресурсів (див. діаграму 6).

Російське вторгнення в Україну в ракурсі внутрішнього життя України та ситуації на фронті найчастіше висвітлювали: іспанська щоденна газета «ABC» (15,58 % публікацій у цій рубриці), французька щоденна газета «Le Monde» і американські щоденні газети «New York Post» та «The Washington Post» (по 7,79 %), італійська щоденна газета «Avvenire» та іспанська щоденна газета «El Mundo» (по 5,19 %) (див. діаграму 7).

Тож упродовж квітня 2025 року головною темою публікацій в закордонних інтернет-медіа про війну в Україні стали ракетні та дроніві обстріли України російськими агресорами (22 %). На початку квітня головними інформаційними поводами у цій рубриці стали чергові військові злочини, що вчинила російська армія, обстрілявши центр Сум двома балістичними ракетами «Іскандер» та житловий район Кривого Рогу. В обох випадках єдиною метою атак було вбити якомога більше українців, відзначає естонський експерт із безпеки Райнер Сакс у статті в «Postimees» (Таллінн). Атаки росіян балістичними ракетами 4 квітня по житловому району Кривого Рогу, призвели до загибелі 18 осіб, у тому числі 9 дітей, та понад 60 цивільних українців отримали поранення, а 13 квітня внаслідок російського ракетного обстрілу центру міста Суми загинули щонайменше 34 людини, також серйозно постраждали 117 осіб, росіяни запустили ракети в той момент, коли багато мешканців міста Суми йшли до церкви на Вербну неділю.

Видання «El Mundo» відмічало, що внаслідок російських ударів під час так званого 30-годинного «великоднього припинення вогню», односторонньо оголошеного путіним, тільки на півдні України в Херсонській області загинули троє людей. Після того, як путін оголосив про припинення вогню, Україна відповіла готовністю відповісти взаємністю на будь-яке справжнє припинення вогню, але заявила, що російські атаки продовжуються. В. Зеленський повідомив, що росія порушила режим припинення вогню понад 2900 разів, а російські війська здійснили 96 штурмових операцій вздовж лінії фронту, бомбардували українські позиції понад 1800 разів та використовували сотні безпілотників під час цього так званого «перемир'я». У ніч проти 24 квітня росія атакувала Київ безпілотниками та ракетами. Внаслідок масованого удару загинули щонайменше 12 людей.

Другою за популярністю темою публікацій про війну в Україні стала прогнози та коментарі щодо ситуації на фронтах (13 %). Редактор та видавець головної сторінки «Rzeczpospolita» Артур Барткевич у своїй публікації коментує заяви генерального секретаря НАТО в Європі генерала Крістофера Каволі щодо ситуації на фронті війни росії проти України. Зокрема К. Каволі під час слухань у Конгресі США заявив, що українські збройні сили продовжують контролювати значну частину курської області, незважаючи на спроби кремля витіснити їх з території росії. К. Каволі також зазначив, що українці присутні не лише в курській області, куди вони увійшли 6 серпня 2024 року, а й у белгородській області, розширивши свою присутність на території росії. К. Каволі – перший, хто офіційно підтвердив, що українська армія перебуває у белгородській області. Навіть українська армія офіційно про це не повідомляла, нагадує польський журналіст.

Між тим, журналісти «The Washington Post» Шивон О'Грейді та Костянтин Худов зазначають, що поступовий наступ, а потім швидка контратака росії за останні тижні витіснили велику частину українських військ з курської області росії, внаслідок чого Україна втратила свій єдиний територіальний козир саме в той момент, коли президент США Д. Трамп намагається «укласти угоду про припинення війни». Українські війська спробували перенаправити частину російських сил, атакувавши сусідню белгородську область, але «досягли лише невеликих успіхів», вважають американські журналісти.

У статті журналістів видання «Le Monde» Адрієна Вотье та Емманюеля Гріншпана зазначається, що через інтенсивність російських атак та активність дронів українські військові змушені ховатися під землею, пересуватися лише в періоди найменшої видимості й постійно ризикувати потрапити в «зону смерті». За їх оцінками, до 80 % людських втрат спричиняють дрони, водночас артилерія та міни, які російські сили скидають за допомогою дронів, залишаються серйозною загрозою для цивільного населення.

Третьою за популярністю темою висвітлення іноземними журналістами життя українців в умовах війни стало соціально-культурне життя українського суспільства на неокупованих територіях. Публікації цієї рубрики, на відміну від інших, яскраво забарвлені емоціями, та помітно відображають стиль, як окремих авторів, так і видання загалом. Наприклад, у статті французького видання «Le

Monde», підготовлений на основі листів українських сестер Ольги та Саші Куровських, зібраних журналісткою Елізою Мінью, описується їхнє особисте життя на тлі війни в Україні, яку вони переживають по-різному – одна в Києві, інша в Парижі. Сестри розповідають про постійні атаки дронів, що почастішали після початку переговорів між США та РФ, і про страхи, пов'язані з поверненням до країни під час бойових дій.

В репортажі іспанської щоденної газети «АВС» йдеться про те, як у львівській історичній гарнізонній церкві дванадцять українських артистів у супроводі симфонічного оркестру виступили з концертом, що поєднує музику, світло та традиції, на честь тих, хто загинув у війні проти росії. Зазначається, що це відображає нову культуру пам'яті, яка формується в Україні, щоб ушанувати спадщину жертв, а не зосереджуватися виключно на болю. В іншому репортажі «АВС» йдеться про те, як в Харкові українці взяли участь у випіканні великодніх страв на тлі триваючого російського вторгнення. Зазначається, що паски були випечені з борошна із зерна, зібраного на розмінованих полях Херсонської області, в рамках програми, ініційованої Міністерством економіки України та Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй.

УКРАЇНА У СВІТОВІЙ ПОЛІТИЦІ

Роль і місце України у світовій політиці за структурою висвітлених у квітні 2025 року питань виглядає так: мирні пропозиції та переговорний процес – 39 %, реакція світових політиків, діячів та організацій – 15 %, вплив російського вторгнення в Україну на світову політику й економіку – 10 %, збройна допомога Україні – 7 %, підтримка росії – 6 %, міжнародне співробітництво – 4 %, політика щодо біженців з України – 3 %, інші питання міжнародної політики України склали 16 % (див. діаграму 8).

Найчастіше роль і місце України у світовій політиці упродовж періоду аналізу висвітлювали: американське видання «New York Post» (7,22 % публікацій у цій рубриці), польське «Rzeczpospolita» та британське «The Guardian» (по 5,42 %), французьке «Le Monde» (5,05 %), латвійське «Neatkarīgā Rīta Avīze» (4,69 %) та угорське «Nepszava» (4,33 %) (див. діаграму 9).

Лева частка (39 %) публікацій про війну в Україні в ракурсі міжнародної політики в квітні 2025 року закономірно стосувалась переговорного процесу, що був ініційований президентом США і, не дивлячись на відсутність будь-якого видимого результату, поступово став центральною темою закордонних медіа усього світу. Німецький журналіст видання «Frankfurter Allgemeine» Рейнхард Весер пише, що рано чи пізно Вашингтону доведеться усвідомити, що кремль серйозно не зацікавлений у найближчому припиненні війни проти України. За його словами, вторинні тарифи, якими зараз погрожує президент США у разі нескінченних затримок, на даний момент не вплинуть на здатність росії продовжувати війну. Тому, вважає журналіст, навряд чи це вразить путіна.

Литовські журналістки видання «Verslo žinios» Агне Шкультінайте та Йовіта Будрейкієне пишуть, що авторитарний лідер росії чинить тиск на президента США Д. Трампа, вимагаючи пом'якшити санкції в обмін на мир, що підтримується кремлем, в Україні. Америка не відкидає такої можливості,

йдеться у статті, але Європа заявляє, що не послаблюватиме санкції. Експерти вважають, що арсенал санкцій Європи проти Москви набагато ширший і болючіший, і цього разу вона може бути готова діяти сама. За словами журналісток, у той час як Україна заявила, що негайно приєднається до режиму припинення вогню, Кремль, схоже, здивував Білий дім, заявивши, що його участь залежить від зняття санкцій.

Литовський журналіст видання «Neatkarīgā Rīta Avīze» Артур Крастс пише, що скептицизм щодо перспектив переговорів про мир в Україні зростає. Президент США Д. Трамп більше не робить оптимістичних прогнозів швидкого завершення війни, у західних ЗМІ переважає думка, що найближчими місяцями домовитися не вдасться. Представники Білого дому кажуть, що Д. Трамп розчарований тим, що протиборчі сторони не виявляють бажання укласти перемир'я. За словами автора, коли справа доходить до повноцінної мирної угоди, нинішні позиції сторін космічно далекі, і у Д. Трампа навряд чи є інструменти для їх зближення. Автор вважає, що ситуація може змінитися лише за умови кардинальних змін на користь однієї зі сторін на полі бою або внаслідок внутрішньополітичних змін в Україні чи Росії.

У статті німецького журналіста видання «Frankfurter Allgemeine» Томаса Гутшкера йдеться, що держсекретар США М. Рубіо заявив про те, що терпіння президента США Д. Трампа в переговорах з Росією щодо України закінчується. За словами журналіста, США та їхні партнери по НАТО посилюють тиск на Росію, щоб вона погодилася на безумовне припинення вогню в Україні. Скоро стане зрозуміло, пише журналіст, чи хоче Москва миру, чи просто тягне час.

Очільниця московського бюро газети «The Washington Post» Робін Діксон та британська журналістка Кетрін Белтон пишуть, що адміністрація Д. Трампа заявляє про прогрес у своїх зусиллях щодо припинення російсько-української війни, проте бойові дії продовжуються. Як вважають автори матеріалу, прояв гніву Д. Трампом став першим мовчазним визнанням того, що переговори поки що йдуть не так, як планувалося, і Кремль не пропонує жодних значних компромісів. Томас Грем, старший директор з Росії в Раді національної безпеки при Джорджі Буші-молодшому, заявив, що позитивна оцінка зустрічей і відсутність необхідних від Росії поступок показують, що адміністрація Д. Трампа має намір демонструвати прогрес і приховувати майбутні проблеми. За словами директора Євразійського центру Карнегі Олександра Габуєва, до складу американської команди не входять такі досвідчені експерти, як у Росії. Аналітик Володимир Пастухов зі Школи слов'янських та східноєвропейських досліджень Лондонського університетського коледжу вважає, що зміна зовнішньої політики Д. Трампа та погрози на адресу союзників розглядаються Кремлем як справжня революція та вікно можливостей і вони намагаються отримати деякі тактичні вигоди з мінливих обставин.

У статті угорського журналіста видання «Portfolio» Марчелла Шашварі йдеться, що президент США Д. Трамп прагне встановити контроль над українськими природними ресурсами, пропонуючи Києву угоду, яка забезпечує американську більшість у наглядовому органі з розподілу прибутків. Водночас Президент України В. Зеленський висловив небажання стати главою держави,

який «закладе країну на десятиліття». Автор зазначає, що хоча частина українських покладів рідкоземельних елементів знаходиться на територіях, окупованих рф, їх видобуток і співпраця з ЄС активно тривають, зокрема за підтримки Єврокомісії.

Британський журналіст, редактор із закордонних справ журналу «The Observer» Пітер Бомонт у статті для видання «The Guardian» пише, що на Заході виникає консенсус, що розширюється, щодо того, що оголошене за посередництвом Д. Трампа «припинення вогню» швидко зійшло нанівець, зіткнувшись з реальністю кремля, який, схоже, сповнений рішучості продовжувати війну. Обмежений оптимізм, який існував у деяких колах в Україні щодо того, що переговори можуть призвести до значного шляху до миру, давно випарувався, поступившись місцем побоюванням, що росія може готувати новий великий наступ на весняні та літні місяці.

Американський військовий історик та політичний оглядач Віктор Девіс Хенсон у своїй статті для канадського видання «The Toronto Sun» пише, що публічно в США і таємно в Європі всі визнають, що виснажена Україна не матиме достатньо військової могутності, щоб повернути Крим і Донбас. США голосно – і знову тихо Європа – визнають, що Україна не буде членом НАТО, підтвердження, яке росія використовуватиме, щоб виправдати перед своїм народом своє катастрофічне вторгнення, і «навіть багато українців з цим погодяться».

У другій половині квітня західні медіа заговорили про «втому» Д. Трампа та про можливість припинення посередництва США у перемовинах між росією та Україною. Так, видавець головної сторінки «Rzeczpospolita» Якуб Чермінський звертає увагу на заяву Держсекретаря США Марка Рубіо, що Сполучені Штати можуть припинити свої зусилля щодо досягнення мирної угоди між росією та Україною протягом кількох днів. Після зустрічі з європейськими та українськими лідерами в Парижі М. Рубіо заявив, що Д. Трамп як і раніше зацікавлений в досягненні угоди, але має багато інших пріоритетів у всьому світі і готовий перейти до інших питань, якщо не буде ознак прогресу в перемовинах.

На другому місці за популярністю серед тем, що висвітлюють Україну в світовій політиці під час повномасштабної агресії росії, стала реакція на війну світових політиків, діячів та організацій (15 % публікацій рубрики). У статті французького видання «L'Obs» повідомляється, що президент Франції Емманюель Макрон закликав до рішучих дій проти рф у разі продовження її відмови від миру, на тлі нових масованих ударів по Україні. Е. Макрон підкреслив, що Україна вже місяць тому погодилася на запропоноване Д. Трампом безумовне 30-денне перемир'я, однак рф продовжує бойові дії. Унаслідок останніх атак загинули мирні мешканці, зокрема дев'ятеро дітей у Кривому Розі та одна людина в Києві, нагадує видання.

Шведське видання «Aftonbladet» аналізує слова спецпосланця США з питань України Кіта Келлогга, який в інтерв'ю британській газеті «Таймс» припустив, що британські та французькі війська можуть бути відповідальними за райони на захід від річки Дніпро, а демілітаризована зона відділятиме їх від

окупованої росією української території на схід від річки. За його словами, Дніпро є головною природною перешкодою, і тому міжнародні сили «зовсім не будуть провокаційними» для росії.

Італійське видання «Avvenire» пише, що російські бомбардування у Вербну неділю в Сумах сколихнули Раду міністрів закордонних справ ЄС, а з Люксембургу лунає імператив глави європейської дипломатії: для України потрібно зробити більше. Віцепрезидент Європейської комісії Кая Каллас вказує чіткий напрямок: якомога швидше досягти мети поставки Україні 2 млн. боєприпасів. Верховний представник із зовнішньої політики ЄС стверджує, що росія зробила помилку, атакувавши Україну, і «не може перемогти», оскільки «воля українського народу не зламна», і європейські країни, разом з багатьма іншими, продовжуватимуть підтримувати її всіма силами. У будь-якому разі, за словами К. Калласа, Європа готова здійснити максимальний тиск на росію, щоб вона поклала край конфлікту, знаючи, що москва насправді хоче війни і що всі, хто натомість хоче, щоб убивства припинилися, повинні об'єднати зусилля, щоб зупинити це.

В статті редактора відділу міжнародних відносин британського видання «The Independent» Сема Кілі йдеться про можливу особисту антипатію президента США Д. Трампа до Президента України Володимира Зеленського. На думку журналіста, Д. Трамп за будь-якої нагоди намагається перекласти відповідальність на В. Зеленського і вигородити дії путіна. путін зміцнив свої стосунки з Д.Трампом, підігруючи його самолюбству. Нарцисизм Д. Трампа є найбільшим стратегічним активом росії. Як пише С. Кілі, В. Зеленський викликав гнів Д.Трампа, виявившись нелояльним одержувачем щедрої американської допомоги, переважно фінансової, оскільки не розпочав розслідування ділових угод Хантера Байдена в Україні в липні 2019 року.

Журналіст італійського видання «Avvenire» Марко Ясеволі пише, що голова Ради міністрів Італії Джорджія Мелоні – сьомий європейський лідер, який переступив поріг Овального кабінету з моменту вступу на посаду Д. Трампа. Д. Мелоні проведе довгоочікувану та неочікувану особисту зустріч із президентом США, який є «другом» через політичну близькість, але об'єктивно зараз становить загрозу для італійської та європейської економіки та є невідомим щодо розвитку конфлікту в Україні. Д. Мелоні з рішучістю буде захищати єврозахідну лінію щодо України, пише автор.

Політичний репортер «New York Post» Раян Кінг аналізує інтерв'ю Д. Трампа виданню «The Atlantic» з нагоди 100 днів з моменту його інавгурації. Президент США заявив, що він готовий підтримати Україну в її війні з росією, незважаючи на свої розбіжності з Президентом України Володимиром Зеленським. Журналісти запитали очільника Білого дому, чи розглядає він ситуацію, коли США могли б значно збільшити військову підтримку України, щоб зберегти її територіальну цілісність. На це Д. Трамп виявив стриманість і підкреслив, що вплив на росію може здійснюватися не лише військовими засобами, але й через економічні інструменти, такі як санкції. Як пише «New York Post» віцепрезидент США Джей Ді Венс рішуче виступив на захист зусиль Д. Трампа щодо досягнення мирної угоди у війні, зазначивши, що дипломатія

Д. Трампа просунула ситуацію в цьому напрямі. Д. Венс також передбачив, що продовження бойових дій змусить росію та Україну боротися з демографічним кошмаром та ризикує перерости в ядерну війну.

Третім за популярністю блоком питань при висвітленні іноземними журналістами міжнародного положення України в умовах війни став вплив російського вторгнення в Україну на світову політику та економіку. У статті угорського журналіста видання «Nepszava» Роберта Фріша йдеться, що прем'єр-міністр Угорщини Віктор Орбан, попри збереження в Угорщині «воєнної небезпеки» з 2022 року, публічно заперечує існування реальної загрози війни для країни, вважаючи дії Євросоюзу частиною сценарію глибшого втягування у війну в Україні. Водночас у публікації згадується, що професор Гарвардського університету Девід Григорян вважає необхідним зупинити путіна, аби не допустити реалізації реваншистських планів рф на теренах колишнього СРСР, включно з новими можливими загрозами іншим країнам.

Естонський журналіст видання «Eesti Päevaleht» Юрі Тоомепуу зазначає, що дивна симпатія президента США Д. Трампа до путіна та внутрішні політичні розбіжності в Конгресі роблять підтримку України крихкою. За його словами, політика США щодо України стала заручником внутрішньополітичної боротьби. У Республіканській партії Конгресу, пише журналіст, зростає ізоляціоністське крило, яке вважає, що Америка повинна зосередитися лише на своїх внутрішніх проблемах і утримуватися від «зовнішніх війн». Таке мислення, вважає Ю. Тоомепуу, небезпечне не лише для України, а й для безпеки Європи в цілому – воно протилежне почуттю відповідальності та далекоглядності, притаманне справжнім лідерам.

Експерт із франко-німецьких відносин Лендрі Чаррієр у своїй статті у німецькому виданні «Focus» розглядає поточну ситуацію з точки зору Франції. За його словами, 2022-2024 рр. увійдуть в історію як час втрачених можливостей у багатьох сферах, але насамперед у політиці безпеки. За словами політолога, це, ймовірно, буде визнано найсерйознішим провалом канцлера Німеччини Олафа Шольца, який не лише поглибив розбіжності між Німеччиною та Францією, а й зацементував їх, тим самим сприяючи відчуженню – і це в умовах кризи європейської безпеки, викликаній війною росії проти України. За словами політолога, виклики, з якими стикається ЄС, не можна звести до одного джерела конфлікту, а саме війни проти України. Вони, пише політолог, мають глобальний характер. Німеччина та Франція, каже політолог, є єдиними державами-членами ЄС, які здатні вести глобальну політику та можуть задавати тренд у цій «спроможності» і це залежить від їхнього бажання та здатності співпрацювати.

Автор статті словацького видання «Denník N» Томас Земко пише про те, що Словаччина минулого року зафіксувала рекордний експорт зброї та боєприпасів. Це було головним чином спричинено вторгненням росії в Україну, яке спровокувало збільшення інвестицій в оборону по всій Європі. У найближчі роки ця тенденція стане ще більш вираженою, оскільки США збирається вивести війська з Європи, вважає автор.

Німецький журналіст газети «Frankfurter Allgemeine» Бертольд Колер пише про те, що Україна отримала від Бундесверу багато важкого озброєння, але,

очевидно, що деяке не виявилось успішним, або не може бути використане оптимальним чином. За словами журналіста, нинішній і, ймовірно, майбутній міністр оборони «з подивом» читав повідомлення про це, але, навіть якщо Борис Пісториус не хоче вірити повідомленням з України про німецькі системи озброєнь, вони мають величезну цінність для Бундесверу. За словами Б. Колера, знання, отримані в оборонному бою проти російських нападників, мають велике значення – для спорядження та підготовки солдатів, а також для планування збройних сил майбутнього.

ТОНАЛЬНІСТЬ ПУБЛІКАЦІЙ ІНОЗЕМНИХ РЕСУРСІВ ПРИ ВИСВІТЛЕННІ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Упродовж квітня 2025 року більшість публікацій у закордонних медіа щодо української проблематики мала нейтральну тональність. Частка нейтральних дописів становила 63,84 %. Водночас частка позитивних матеріалів склала 29,66 %, а негативних – 6,50 % (див. діаграму 10). Позитивну тональність переважно носили матеріали про дії сил оборони України на фронті, героїчний опір агресору та внутрішню політику України (див. діаграму 11). Найчастіше закордонні інтернет-медіа у позитивному контексті аналізували допомогу Україні зброєю від країн Заходу (13 % позитивних публікацій), військові дії сил оборони України та воєнний потенціал України (по 8 %). В негативній тональності журналісти коментували хід переговорного процесу про мир в Україні (30% негативних публікацій), негативний відтінок до України містили також прогнози та коментарі щодо ситуації на фронті та аналіз політики країн Європи щодо біженців з України (по 13 %). Упродовж квітня 2025 року найбільша доля негативної тональності публікацій прослідковується в матеріалах інтернет-видань Польщі, Угорщини та Бельгії. Найбільша частка позитивних публікацій була у виданнях Литви, Естонії та Іспанії (див. діаграму 12).

НЕГАТИВНА ТОНАЛЬНІСТЬ

Інформації негативного характеру в іноземних ЗМІ не багато, проте деякі статті все таки піднімають неприємні для українців питання і висвітлюють негативний розвиток подій в Україні, на фронті та в змінах ставлення світу до війни в Україні і образу України в міжнародній системі взаємозв'язків. Як уже відзначалось найбільше негативних публікацій стосувались в квітні 2025 року ходу переговорного процесу про встановлення миру в Україні. Так, журналіст закордонного відділу видання «Rzeczpospolita» Руслан Шошин у своїй публікації пише, що найбільша опозиційна фракція України в парламенті «Європейська солідарність» (ЄС) попереджає, що переговори щодо майбутнього країни відбуваються за спинами українців, і вимагає зустрічі з Президентом України Володимиром Зеленським, аби той розповів парламенту про деталі переговорів зі США щодо миру та розкрив деталі угоди зі Сполученими Штатами щодо сировини і як ця угода сприятиме миру та безпеці в Україні.

Ричард Чарнецький – євродепутат від Північної Італії і колишній віце-президент Європейського парламенту у своїй публікації у виданні «Rzeczpospolita» звертає увагу читачів, що війна у Східній Європі триває. Не тільки росіяни атакують і

завдають значних військових, економічних, інфраструктурних та людських втрат Україні, а й Україна знову увійшла на територію рф. Складається враження, що війна починається з новою силою. Очевидно, що обидві сторони хочуть оптимальних умов для припинення вогню, а президент США Дональд Трамп не виявився чудотворцем, хоча насправді він сприяє скороченню війни, вважає автор. Р. Чарнецький пише, що інтересах москви продовжувати цю війну ще принаймні кілька місяців, тому що вона користується посиленням військової, економічної та дипломатичної слабкості України. Київ, у свою чергу, поступово програє війну на виснаження, але українці здатні наступати на територію ворога, щоб відволікти його від планомірного скорочення території України.

Журналіст італійського видання «Liberio Quotidiano» Роберто Тортора вважає, що напруженість між росією та рештою Європи зростає, і останні слова пєскова, рєчника кремля, не обнадїйливі після того, як канцлер Німеччини Фрідріх Мерц заявив, що він відкритий до можливої відправки далекобійних ракет «Таурус» українській армії, яка після 3 р. облоги повинна вийти з оборонної фази та контратакувати. Очевидно, що пан Ф. Мерц готується до різних кроків, які неминуче призведуть лише до подальшої ескалації ситуації навколо України. Подібні позиції і в інших європейських столицях, які, на жаль, не виглядають схильними до мирних переговорів, а радше схильні всіляко провокувати продовження війни, бідкаєть італійський журналіст.

Політичний репортер «POLITICO» Віктор Гурі-Лафон та старша кореспондентка «POLITICO Europe» у Франції Клеа Колкатт у спільній публікації аналізують заяву канцелярії президента Франції Емманюєля Макрона, що будь-яка угода про припинення вогню між Україною та росією повинна «виходити з реальності». Ці коментарі, ймовірно, ще більше посилять побоювання в Києві, що Україна буде змушена поступитися територією росії, вважають журналісти. Державний секретар США Марко Рубіо приєднався до спеціальних посланців Стіва Віткоффа та Кіта Келлога для переговорів у Парижі разом із високопоставленими представниками Великої Британії, України та Німеччини. Хоча всі сторони погодилися з необхідністю негайного припинення вогню, чиновник з Єлисейського палацу, виступаючи після завершення сьогоднішніх переговорів, наголосив на прагматизмі, зазначивши, що «низка територій наразі окупована росією».

Кореспондентка «POLITICO» з Києва Вероніка Мелкозерова аналізує заяву президента США Дональда Трампа в інтерв'ю журналу «Time», де він стверджував, що «Крим залишиться з росією», додавши, що Президент України Володимир Зеленський «це розуміє». Раніше Д. Трамп розкритикував В. Зеленського за відмову визнати Крим російським, стверджуючи, що Україна мала б воювати за нього у 2014 році, та звинувачуючи В. Зеленського у затягуванні війни. Державний секретар США Марко Рубіо вніс пропозицію про перемир'я, що включала визнання Криму російською територією як крок до миру, повідомив «POLITICO» чиновник, знайомий з переговорами.

ПОЗИТИВНА ТОНАЛЬНІСТЬ

Більшість позитивної інформації в квітні 2025 року стосувалась процесу постачання Україні допомоги у вигляді пакетів боєприпасів, озброєння і бойових систем від різних країн Заходу. Так, британський журналіст, іноземний кореспондент «The Guardian» Люк Гардінг пише про засідання Контактної групи з питань оборони України в Рамштайні. Виступаючи на зустрічі у Брюсселі по відеозв'язку, Президент України В. Зеленський закликав своїх союзників надати нові системи ППО «Patriot». На пресконференції після зустрічі в Рамштайні, міністр оборони Борис Пісторіус сказав, що Німеччина вже передала Києву чотири системи «Patriot» і очікуються наступні постачання. Він додав, що Німеччина надасть чотири системи ППО «Iris-T» а також 15 танків «Leopard 1», розвідувальні безпілотики і 100000 артилерійських снарядів. Міністр оборони Великобританії Джон Гілі заявив, що Великобританія та Норвегія поставлять радіолокаційні системи, протитанкові міни та сотні тисяч безпілотників у рамках оборонного пакету вартістю 560 млн доларів, на додаток до 4,5 млрд фунтів, виділених Даунінг-стріт в 2025 р. Ця сума включає ремонт військової техніки, пошкодженої на полі бою.

Старша кореспондентка «POLITICO Europe» з Великобританії Естер Веббер у спільній публікації з репортером останніх новин Чонгором Кьоремом та фінансовим репортером з Німеччини Крісом Лундеем пише, що партнери України пообіцяли новий рекордний раунд військової допомоги. Міністр оборони Німеччини Борис Пісторіус після засідання Контактної групи з питань оборони України повідомив, що союзники пообіцяли надати Україні нову військову допомогу на рекордну суму 21 млрд євро, оскільки мир в Україні «недосяжний у найближчому майбутньому». Б. Пісторіус заявив, що «росія повинна зрозуміти, що Україна здатна продовжувати боротьбу і ми будемо її підтримувати». Рекордна обіцянка військової допомоги включає 4,5 млрд фунтів стерлінгів, які зобов'язалася надати цього року Великобританія, та ще 11 млрд євро від Німеччини.

Німецький журналіст Ульріх Райц пише у виданні «Focus», що майбутній канцлер Німеччини Фрідріх Мерц хоче поставити ракети «Taurus» Україні. Він повідомляє, що Ф. Мерц уже підтримує тісні контакти з французами і ні Лондон, ні Париж навряд чи будуть заперечувати проти того, щоб Німеччина приєдналася до них зі своїми крилатими ракетами. Йому допомагатиме, вважає журналіст, Й. Вадефуль, який вважається фаворитом на посаду міністра закордонних справ і який раніше пояснював у Бундестазі, чому Німеччина має постачати Україні ракети «Taurus». За словами У. Райца, вже зараз стає очевидним, що Німеччина з новим федеральним урядом стає найважливішим прихильником України. За Ф. Мерца, вважає У. Райц, на відміну від О. Шольца, це навряд чи залишиться лише риторичним оголошенням і матиме негативні наслідки для путіна.

Більшість позитивно забарвлених матеріалів про дії українських військових в іноземних медіа стосувались операцій сил оборони України на території ворога. Наприклад, японське видання «Japan Today» пише, що 8 квітня Президент України В. Зеленський вперше підтвердив активність українських військ у Белгородській області росії, заради захисту українських міст поблизу

кордону. Українські війська залишаються в частинах сусідньої Курської області росії через вісім місяців після транскордонного вторгнення, хоча російські війська повернули значну частину втраченої території. У своєму нічному відеозверненні В. Зеленський заявив, що головнокомандувач України Олександр Сирський представив звіт «про лінію фронту, нашу присутність у Курській області та нашу присутність у Белгородській області». Пізніше він згадав про операції в цьому районі, які проводив 225-й штурмовий полк України, та привітав підрозділ із його роботою.

Журналіст естонського видання «Eesti Päevaleht» Тіт Калмус пише, що після ракетного обстрілу Сум українська армія провела так звану операцію-реванш, обстрілявши з безпілотників розташування підрозділів 448-ї ракетної бригади рф у населеному пункті Клюква. Як повідомляє Z-канал "кремлевская табакерка", російська сторона не була готова до такої масштабної атаки українських безпілотників. Для знищення однієї цілі Україна використала понад 150 безпілотників, з яких росія збила 109. Україна застосувала проти росії ту саму тактику, яку росія намагалася застосувати проти України з безпілотниками типу "Шахед".

Репортер «New York Post» Ронні Рейєс пише, що воїни 6 окремого полку Сил спеціальних операцій ЗСУ "Рейнджер" знищили взвод північнокорейських військових у ближньому бою в курській області. У результаті операції було ліквідовано 25 солдатів противника. Як зазначається, це відбулося в березні, проте через оперативну безпеку лише зараз стало можливим розповісти про це та показати відео з безпілотника й камер воїнів ССО. Попри чисельну перевагу противника та ворожий артилерійський вогонь, воїни ССО довели перевагу якості над кількістю та не лишили цілому взводу КНДР шансів під час контакту.

Значна частина позитивних публікацій присвячена аналізу воєнного потенціалу України. Експерт з безпеки естонського видання «Postimees» Райнер Сакс пише, що Міністерство оборони України офіційно схвалило прийняття на озброєння ще одного нового наземного безпілотника, озброєного великокаліберним кулеметом (D-21-12R). За його словами, оскільки рух у прифронтовій зоні стає все більш небезпечним через ударні дрони, розробка наземних безпілотних платформ стає все більш важливою. Виходячи з оприлюдненої на даний момент інформації, каже експерт, можна сказати, що використання наземних безпілотників поки обмежене, але протягом цього року українська армія може досягти більших успіхів і в цій сфері.

Редактор газети «The Guardian» з питань оборони та безпеки Деніел Саббах зазначає, що росією в курській області для обходу української радіоелектронної оборони та точного ураження цілей були вперше використанні волоконно-оптичні безпілотники, стійкі до перешкод завдяки кабельному з'єднанню. В Україні промислові цехи та спеціалізовані бригади швидко адаптувалися до усунення технологічного розриву. Станом на січень 2025 року генерал Олександр Сирський підтвердив, що волоконно-оптичні безпілотники з радіусом дії 20 кілометрів надійшли на озброєння. Президент України Володимир Зеленський заявив, що з початку 2025 р. з'явилося понад 20 нових сертифікованих моделей безпілотників із оптоволоконними системами

управління і одинадцять українських підприємств уже освоїли виробництво таких безпілотників.

Автор статті Туве Ліфвендал у шведському виданні «Svenska Dagbladet», пише, що як Україна досягла колосального збільшення виробництва зброї. Країна, яку часто називають «житницею Європи» через її велике виробництво зерна, була змушена через необхідність також розвивати видатний оборонний потенціал. Це включає виробництво крилатих ракет, повітряних та наземних безпілотників, танків, бойових машин піхоти та транспортних засобів для перевезення військ, мобільної артилерії, протитанкових ракет, гранатометів та різних видів боєприпасів, систем постановки перешкод та зв'язку. Внутрішнє виробництво зброї в Україні наразі покриває 30 відсотків потреб армії і перевищує обсяги виробництва будь-якої європейської країни.

Загалом аналіз матеріалів моніторингу висвітлення війни в Україні журналістами та дописувачами іноземних інтернет-ресурсів в квітні 2025 року показує, що матеріали іноземних Інтернет-ресурсів формувались на реальних фактах повномасштабної агресії РФ в Україні та аналізі впливу війни на світову політику та економіку. Один з головних наративів, що відстежується, це залежність ситуації в Україні від економічної та військової допомоги країн ЄС та США, та висока невизначеність перспектив постачання озброєння з США при президенті Д. Трампі.

Закордонні журналісти в квітні сконцентрувались на аналізі та прогнозах щодо перспектив мирних пропозицій і процесі перемовин. Розглядався широкий спектр питань, починаючи від припинення вогню і так званої «ресурсної угоди» між США та Україною і закінчуючи питаннями безпеки Європи і перспективами НАТО. Більшість публікацій присвячені аналізу і коментарям заяв президента США Дональда Трампа і членів його команди. Висвітленню бойових дій і ситуації в Україні під час повномасштабного вторгнення Росії в Україну приділяється все менше уваги. Увага змістилася в сторону констатації фактів обстрілів Росією Української території, фіксації і засудженню жертв серед цивільного населення. Достатню увагу іноземні журналісти приділяють також розвитку воєнного потенціалу України, важливості вивчення досвіду нових реалій бойових дій в сучасній війні та перспективам забезпечення України необхідними ресурсами без участі США.